

Acrobatische paring

Tijdens een zomerse avondwandeling wordt mijn aandacht getrokken door een spin in een vuurdoorn die zich vreemd gedraagt. Het is een strekspinvrouwtje, dat zich telkens aan een draad omlaag laat vallen uit haar web, om vervolgens weer haastig terug te klimmen. Spinnen laten zich bij verstoring vaak vallen, maar gewoonlijk doen ze dat niet telkens achter elkaar. Ik bekijk de omgeving van de bungy jumpende spinnenvrouw aandachtig en ontdek een spinnenman aan de rand van haar web. Dat is ongetwijfeld de oorzaak van de opwinding!

Een strekspinn in rust (foto: Caroline Elfferich)

Enkele jaren geleden zag ik een paartje strekspinnen dat met de reusachtige kaken in elkaar geklemd in een web zat. Destijds had ik geen tijd om te kijken wat er verder zou gebeuren, maar later vertelde een spinnenkenner mij dat deze houding onderdeel uitmaakt van de paring. Sindsdien heb ik er over gepiekerd hoe het mannetje in deze positie het vrouwtje kan bevruchten. Een spinnenman heeft aan de kop twee orgaantjes (palpen), waarmee hij sperma kan overbrengen in de geslachtsopening van een spinnenvrouw (epigyne). Het sperma wordt niet in de palpen geproduceerd, maar het mannetje deponeert zijn sperma op een zelf geweven matje en absorbeert het vervolgens in deze handige hulpstukken. De epigyne van het vrouwtje is aan de onderkant van het achterlijf gelegen en ik kon niet bedenken hoe deze bereikbaar zou kunnen zijn als het stel met de kaken in elkaar is geklemd.

Terwijl dit vraagstuk mij weer te binnen schiet, wijst onze jongste dochter iets hoger in de vuurdoorn en zegt: 'Daar zit een spin met prooi.' Ik kijk naar de verwarde kluwen poten en het duurt enige ogenblikken voordat ik begrijp dat we een heuse strekspinning aanschouwen. Tot mijn verbazing blijkt het lichaam van het vrouwtje een haakse bocht te kunnen maken op de plaats waar voor- en achterlijf aan elkaar zitten. Met de nodige acrobatiek blijkt het mannetje dan met zijn lange palpen precies bij de epigyne te kunnen.

Bij strekspinnen wordt het mannetje na de paring niet standaard opgegeten door het vrouwtje, maar het komt zeker voor. Een mannetje dat zich laat opeten door een zelf bevrucht vrouwtje levert een extra bijdrage aan zijn nageslacht, omdat het vrouwtje met de extra voedingsstoffen meer eieren kan leggen met zijn genen er in. Er lijkt mij echter geen sprake van een bewuste keuze. Welke soort strekspin het precies betrof weet ik niet. In Nederland komen ongeveer tien soorten voor.

Caroline Elfferich, september 2010